

Міністерство освіти і науки України

Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
кафедра політичних наук і права
Центр соціально-політичних досліджень «Politicus»

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА
ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ
ТА ШЛЯХИ МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 р.

м. Одеса

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «POLITICUS»**

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
з міжнародною участю**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ТА ШЛЯХИ
МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 року

м. Одеса

УДК 321(477)(063)

DOI: <https://doi.org/10.24195/UkrainianState2026-10>

*Рекомендовано до друку Вченою радою Університету Ушинського
(протокол від 28 травня 2026 року № 14)*

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Рецензенти:

Кокорев О. В., доктор політичних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри журналістики, соціальних комунікацій і ІТ-права Державного університету Інтелектуальних технологій і зв'язку.

Петінова О. Б., доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Організаційний комітет конференції:

Наумкіна С. М. – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Музиченко Г. В. – проректор з наукової роботи, доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Гедікова Н. П. – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Проноза І. І. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Каменчук Т. О. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Таску-Ставре М. – доктор політичних наук, професор, професор Бухарестського університету (Румунія);

Хевцуріані А. – доктор наук у сфері міжнародних відносин, професор факультету права та міжнародних відносин, Грузинський технічний університет (Грузія).

У збірнику матеріалів X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів» представлено результати наукових досліджень науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, молодих науковців та практиків із вітчизняних і зарубіжних закладів вищої освіти та наукових установ, об'єднаних прагненням до осмислення актуальних викликів державотворення, суспільного розвитку та післявоєнної відбудови України.

Матеріали збірника охоплюють широкий спектр актуальних проблем сучасної політичної, правової, економічної та соціогуманітарної науки. У наукових доповідях і дослідженнях висвітлено питання розвитку та модернізації політичних інститутів і процесів сучасної держави, правових та економічних механізмів відбудови України, інформаційної безпеки та протидії гібридним загрозам в умовах глобальних трансформацій. Значну увагу приділено філософським засадам державотворення, соціальним практикам і менеджменту соціокультурного розвитку, а також питанням євроінтеграції, транскордонної співпраці, міжнародних партнерств і регіональних стратегій сталого розвитку в умовах сучасних політичних та соціальних змін.

Збірник відображає високий рівень наукової дискусії та міждисциплінарного підходу до аналізу суспільно-політичних процесів, сприяє розвитку наукової комунікації та міжінституційної співпраці. Матеріали конференції становлять практичний і науковий інтерес для дослідників, викладачів, здобувачів освіти, представників органів державної влади, місцевого самоврядування та фахівців у сфері політичних, правових, економічних і соціогуманітарних наук.

Матеріали подано в авторській редакції. За зміст та достовірність наведених фактів, цитат і даних відповідальність несуть автори.

Микитей Артем	ІНСТИТУЦІЙНА АРХІТЕКТУРА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОБРОЧЕСНОСТІ СУДІВ	66
Мініцький Валерій	КОНЦЕПТУАЛЬНА МОДЕЛЬ ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ: СИНЕРГІЯ ДЕРЖАВИ ТА ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	70
Мозолюк-Боднар Людмила	ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПРАВОВОЇ АДАПТАЦІЇ	74
Музиченко Ганна	ВЕТЕРАНИ ЯК НОВІ ПОЛІТИЧНІ АКТОРИ	77
Наумкіна Світлана	ВОЄННО-ПОЛІТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ НОВОЇ АРХІТЕКТУРИ БЕЗПЕКИ В СХІДНІЙ ЄВРОПІ	81
Ніколаєва Майя, Кадук Наталя	ЦИФРОВІЗАЦІЯ ПОЛІТИЧНИХ ІНСТИТУТІВ: ТРАНСФОРМАЦІЯ МЕХАНІЗМІВ УПРАВЛІННЯ ТА ДЕМОКРАТІЇ	85
Обухов Петро	МАНІПУЛЯТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИБОРЧИХ КАМПАНІЯХ ЯК ФАКТОР ВПЛИВУ НА ЕЛЕКТОРАЛЬНУ ПОВЕДІНКУ	88
Позняк Вікторія	РОЛЬ ГРОМАДСЬКОСТІ У ПРОЦЕСАХ ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ	92
Поляков Андрій	ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІНСТИТУТУ ГЛАВИ ДЕРЖАВИ В ПЕРІОД ГЕТЬМАНАТУ П. СКОРОПАДСЬКОГО	96
Приходько Сергій	ДЕМОКРАТІЯ ХХІ СТОЛІТТЯ: КРИЗА ЛЕГІТИМНОСТІ	99
Рогоза Анна	ВЗАЄМОДІЯ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ: КОНСТИТУЦІЙНІ МОДЕЛІ РЕГУЛЮВАННЯ	102
Самойлов Олексій	КОНСЕРВАТИЗМ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ ТА ГЛОБАЛЬНИХ ЗАГРОЗ	104
Сокур Олексій	ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПОЛІТИЧНИХ ІНСТИТУТІВ: ДОСВІД УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ	106
Швець Світлана	ЦИФРОВА ПАРТИСИПАЦІЯ: ГЕЙМІФІКАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОДОЛАННЯ ПРАВОВОГО НІГІЛІЗМУ	109
Яковлева Лілія	ЛЕГІТИМНІСТЬ ВЛАДИ: СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ВИМІР ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ	111

СЕКЦІЯ 2. ПРАВОВІ ТА ЕКОНОМІЧНІ МЕХАНІЗМИ РОЗВИТКУ І ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ

Астапова Діана	ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ЗАХИСТУ ЧЕСТІ, ГІДНОСТІ ТА ДІЛОВОЇ РЕПУТАЦІЇ У КОНТЕКСТІ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	116
Баймуратов Михайло, Кофман Борис	МІЛІТАРНИЙ МУНІЦИПАЛІЗМ: ДО ПИТАННЯ ПРО ВИЗНАЧЕННЯ ІДЕНТИФІКАТОРІВ ФЕНОМЕНОЛОГІЇ	118
Балацька Анна	ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	126
Баранов Сергій	ОКРЕМІ ПИТАННЯ ВИРОБЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО - ПРАВОВОГО МЕХАНІЗМУ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ У ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД	130

tivity_in_the_context_of_Ukrainian_legislation_reform_about_tourism (дата звернення: 19.04.2026).

9. Новий законопроект про туризм має на меті вирішення існуючих проблем у галузі. Укрінформ. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/4106553-novij-zakonoproekt-pro-turizm-mae-na-meti-virisenna-isnuucih-problem-u-galuzi-tkacenko.html> (дата звернення: 19.04.2026).

10. Почерніна (або ін.). Стаття з туризмознавчого порталу. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/pochernina.htm (дата звернення: 19.04.2026).

11. Правові аспекти євроінтеграційних процесів в Україні та адаптація законодавства про туризм до законодавства ЄС. URL: <https://jur-ukraine.com/pravovi-aspekty-yevrointegracijnyh-procesiv-v-ukrayini-j-adaptacziya-vitchyznyanogo-zakonodavstva-pro-turyzm-do-zakonodavstva-yevropejskogo-soyuzu/> (дата звернення: 19.04.2026).

Баранов С. О.,

кандидат юридичних наук, професор,
професор кафедри адміністративно-правових
дисциплін Інституту права та безпеки
Одеський державний університет внутрішніх справ
м. Одеса Україна

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ВИРОБЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО - ПРАВОВОГО МЕХАНІЗМУ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ У ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД

Військова агресія росії у відношенні України стала значним випробуванням для держави та її народу. Загальні економічні втрати України від військової агресії РФ на початок 2026 року оцінюються понад \$1,7 трлн (втрачена виручка та прямі збитки). Соціально-економічні втрати, включаючи руйнування інфраструктури та зупинку бізнесу, сягають 667 млрд дол.. Екологічні збитки перевищили 6,4 трлн грн. [1].

Однак, за твердженням істориків, усі війни завершуються підписанням мирної угоди, тому владі України вже зараз потрібно проводити науковий пошук розробки повоєнних правових, організаційних та соціальних заходів з швидкого відновлення та подальшого розвитку держави.

На думку більшості науковців, вироблення такого організаційно-правового механізму відновлення України у повоєнний період є комплексним завданням, що

базується на інтеграції в ЄС, принципах сталого розвитку (build back better), прозорості та залученні приватних інвестицій. Цей механізм спрямований на прискорену відбудову критичної інфраструктури, економіки, соціальної сфери та територій регіонів.

Вважаємо за необхідне, визначити загально-теоретичне розуміння категорії організаційно-правовий механізм впливу на суспільних відносини.

Поняття механізму правового регулювання досліджувалось у працях багатьох як вітчизняних, так і зарубіжних вчених. Першим науковцем, якій запровадив у науковий обіг поняття «механізм правового впливу» вважають М. Г. Александрова. Він у своїх працях визначив та обґрунтував зміст головних складових цього механізму, що комплексно забезпечують поступове долучення права до впорядкування суспільних відносин [2, с. 189].

У дев'яностих роках ХХ століття питання вивчення предмета механізму правового регулювання було предметом дослідження широкого кола науковців: В. Б. Авер'янова, С. М. Гончарука, І. П. Голосніченка, Т. О. Коломоєць, С. В. Ківалова, В. К. Колпакова, В. В. Мазура, Б. В. Шейндліна та багатьох інших.

У тлумачному словнику сучасної української мови термін «механізм» визначено як внутрішню будову, систему, комплекс станів і процесів, що формують певне явище [3].

В останні роки, широкого поширення серед науковців отримав системний підхід до визначення природи механізму правового регулювання. Зокрема, йдеться про широкий комплекс юридичних засобів як керівної системи, за допомогою якої здійснюється цілеспрямований правовий вплив на суспільні відносини в державі.

Системний підхід ґрунтується на усвідомленні механізму правового регулювання як цілісної та динамічної системи, елементи якої цілком підпорядковані її управлінській меті. Вони мають притаманні їм особливості, які перекладаються на систему (тобто механізм) загалом, зумовлюючи її головні риси [4, с. 112].

На нашу думку, механізм правого регулювання управлінських відносин можна визначити як систему адміністративно-правових засобів та методів, організованих у певній послідовності та спрямованих на впорядкування, регулювання, закріплення, розвиток і вдосконалення суспільних відносин на підставі основоположних принципів права.

Вироблення такого організаційно-правового механізму відновлення України у повоєнний період повинно ґрунтуватися на загально визначених теоретичних засадах та враховувати особливості сучасного стану суспільних відносин та нагальних завданнях, що постають перед суспільством і державою в період повоєнного часу.

На нашу думку, Сновні складові цього механізму повинні утримувати у собі наступні елементи: 1) правові основи та засади, що включають :

- спеціальне законодавство: прийняття законів, що регулюють відбудову економіки та вирішення соціальних питань, зокрема, щодо компенсації за пошкоджене та зруйноване майно, створення реєстру пошкодженого майна та створення сприятливих умов для залучення інвестицій та благодійної допомоги.

- Розробку та прийняття “Плану відновлення України”, який повинен ґрунтуватися на п'яти основних принципах: негайний початок дій, справедливий розподіл ресурсів, прискорена інтеграція в ЄС, відбудова кращого, ніж було, та стимулювання приватних інвестицій (за основу слід прийняти проєкт Плану відновлення (Recovery Plan), який був презентований 4 липня 2022 року в Лугано (Швейцарія), і складався з низки галузевих стратегії).

- Заходи щодо проведення Європейської інтеграції України, які б передбачали проведення практичних кроків з гармонізації українського законодавства з нормами ЄС, що дозволило б забезпечити верховенство права, протидію корупції та соціальну справедливість.

2. Формування та розвиток інституційної складової механізму відновлення, який утримував би у собі наступні елементи:

- відбір і підготовка якісного складу Національної ради з відновлення України від наслідків війни (консультативно-дорадчого органу при Президентові, на який покладається завдання розробки проєктів Плану відновлення України, була утворена Указом Президента України № 266/2022 від 21 квітня 2022 року).

- Системна робота державних інституцій: Кабінету міністрів України (як організаційного та координаційного центру), Міністерства економіки, довкілля та сільського господарства, Міністерства розвитку громад та територій, Міністерства національної єдності України, Національної ради з відновлення України та профільних агенцій, відповідальних за інфраструктурні проєкти з відновлення.

3. Розробку складових фінансово-економічного механізму відновлення, який включав би:

- механізм підтримки від ЄС для фінансування відновлення, реконструкції та модернізації (включає в себе чотирирічну програму Єврокомісії Ukraine Facility на 2024–2027 роки загальним обсягом до €50 млрд, що спрямована на фінансову підтримку державного бюджету, відновлення, реконструкцію та модернізацію України на шляху до ЄС. Програма фінансується через гранти та кредити, передбачає стимулювання інвестицій та технічну допомогу).

- Програму державно-приватного партнерства, яка передбачає створення умов для залучення приватних інвестицій, портфель проектів, які б охоплювали об'єкти енергетики, транспортної інфраструктури: аеропорти, дорожнє господарство, морські і річкові порти та залізницю.

- створення спеціалізованих фондів відновлення, як національних так і міжнародних, де були б розміщені спеціальні рахунки для фінансової допомоги від міжнародних партнерів, інвесторів, гуманітарних організацій, волонтерів.

4. Заходи з організації міжнародної координації: робота Міністерства закордонних справ України з міжнародними партнерами, участь у конференціях (Брюсель, Лугано, Берлін, Париж, Лондон) для створення умов з забезпечення кредитних ресурсів на фінансування проектів з відновлення та розвитку економіки та соціальної сфери.

5. Проведення заходів з активізації роботи територіальних громад в контексті організації громадського контролю, які передбачають:

- широке залучення населення громад, громадських організацій та громадянського суспільства для моніторингу процесів відбудови.

6. Юридичні заходи, щодо притягнення рф до міжнародно-правової відповідальності за збройну агресію та порушення інших норм міжнародного права, які б передбачали:

- утворення спеціального трибуналу для притягнення до відповідальності за вчинення злочину агресії;

- утворення національного та міжнародного механізмів конфіскації майна рф, її громадян/інших осіб, які приймали участь у збройній агресії рф проти України або іншим чином підтримували її, задля компенсації завданої Україні шкоди.

7. Проведення комплексу організаційно - правових заходів щодо покращення роботи судових органів та органів прокуратури.

- Першочерговим завданням повинно стати відновлення у повному обсязі роботи Вищої ради правосуддя та Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, від яких залежить поповнення суддівського корпусу професійними і добросовісними кадрами, а також Служби дисциплінарних інспекторів.

Актуальним залишається питання оптимізації існуючої мережі місцевих судів. Саме укрупнення існуючої мережі місцевих судів, серед іншого, має на меті створення моделі "офісу судді", яка дозволить покращити умови оплати праці, та вирішити питання з судового навантаження.

Ще одним напрямком, який підвищить якість судових сервісів є розвиток електронного судочинства, цифровізація елементів судового процесу та покращення стану з виконання судових рішень.

- Виконання завдань з удосконалення системи органів прокуратури створить передумови для подальший розвиток прокуратури з урахуванням програмно-цільового методу. В результаті ми маємо на меті підвищення рівня ефективності діяльності органів прокуратури, зокрема щодо забезпечення виконання конституційних функцій і повноважень, покращення ресурсного забезпечення діяльності органів прокуратури, що є необхідним складником системних перетворень в умовах євроінтеграції.

Підсумовуючи викладене, на нашу думку, ключовими напрямками відновлення України у повоєнний час повинно стати реалізація наступних заходів: 1) проведення ретельного аудиту збитків: оцінка руйнувань та понесених втрат. 2) У сфері економіки та фінансів: відновлення та модернізація складових економіки, енергетична безпека, нова аграрна політика. 3) У сфері інфраструктури: відновлення промислового та житлового фонду, дорожнє будівництво, містобудування та модернізація регіонів. 4) Проведення природозберігаючих реформ та впровадження енергозберігаючих технологій («Зелена трансформація»), що передбачає орієнтацію на екологічні, енергоефективні та інклюзивні технології. 5) Розвиток постраждалих від бойових дій регіонів: проведення заходів з відновлення на основі локальних планів громад та регіональних стратегій.

Реалізація наведених складових механізму відновлення має забезпечити прозорість, швидкість та ефективність використання коштів, перетворюючи Україну на сучасну європейську державу.

Література:

1. Андрієнко Д., Горюнов Д., Маршалок Т. Звіт про непрямі фінансові втрати економіки внаслідок військової агресії росії проти України до кінця 2026 року. Міністерство громад та територій. Київ, 2026. URL: https://kse.ua/wp-content/uploads/2026/02/KSE-Institute_Losses-2026-Report-ua-2.pdf#:text.
2. Сімутіна Я. В. Щодо механізму правового регулювання трудових відносин у сучасних умовах. *Часопис Київського університету права*. 2015. № 3, с. 189.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови / укл. і голов. ред. В. Т. Бусел. Київ ; Ірпінь : Перун, 2005. – 523 с.
4. Мазур В. В. Механізм цивільно - правового регулювання: теоретико-методологічний аспект. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2016. № 36. Т. 1. С. 108–113. [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2016_36\(1\)_26](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2016_36(1)_26)

Наукове видання

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Опубліковано в авторській редакції